

Beslutningsforslag nr. B 14. Fremsat den 9. oktober 2002 af Keld Albrechtsen (EL) og Line Barfod (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om alternative videnskabelige vurderinger i EU

Folketinget opfordrer regeringen til at foreslå EU, at der gennemføres alternative videnskabelige vurderinger af virksomhedernes ansøgnin-

ger om godkendelse af produkter eller ansøgninger om dispensationer fra eksisterende EU-regler.

Bemærkninger til forslaget

I forbindelse med det lovforberedende arbejde indhenter Europa-Kommissionen og dens embedsmænd oplysninger og analyser fra en række forskellige kilder. Herunder bruges flittigt erhvervslivets betalte eksperter til vurdering af lovudkast, som Kommissionen har tænkt sig at fremsætte på forskellige fagområder.

Forslagsstillerne har i andre beslutningsforslag beskrevet lobbyistvirksomheden i forhold til Kommissionen og dens lovgivning samt manglen på demokrati og indsigt i EU's komitearbejde (se det samtidig fremsatte beslutningsforslag om regler for lobbyister i EU (B 9) samt beslutningsforslag om øget demokrati i EU's komiteer (B 10) og endelig beslutningsforslag om aktindsigt og offentlighed i EU (B 8)).

Akkurat som det burde være en selvfølge, at personer, som arbejder for bestemte økonomiske og/eller politiske interesser, ikke er uvildige, er det også oplagt, at ansatte/betalte eksperter for erhvervslivet på f.eks. miljøområdet ikke samtidig kan være uvildige eksperter for Kommissionen i forbindelse med bedømmelse og rådgivning af en EU-lov på samme område.

Sidste år blev det f.eks. besluttet at nedsætte et Fødevareragentur, hvor embedsmænd og eksperter rekrutteret fra industrien kan forberede sager om f.eks. godkendelse af markedsføring af gensplejsede frø. Dette agentur vil naturligvis blive fremstillet som et fremskridt, men realiteten vil være, at agenturet i høj grad vil benytte industriens videnskabelige oplysninger eller hyre videnskabeligt personale fra industrien. Dette mønster kendes allerede i dag fra en række videnskabelige komiteer i EU. Hvem har egentlig gavn af dette system? Ja, industrien har naturligvis indlysende fordele. Men forslagsstillerne har svært ved at få øje på, hvordan et sådant system nogen sinde kan blive til gavn for forbrugerne i EU-landene.

Ifølge Aktuelt den 13. januar 2000 ønskede Europa-Kommissionens formand, Romano Prodi, i første omgang et Fødevareragentur på linje med det magtfulde amerikanske »Food and Drug Agency«, men den målsætning blev droppet, og i stedet får man et agentur

sammensat af den videnskabelige rådgivning, som i forvejen findes i de eksisterende komiteer. Så hjælper det lidt, at kommissær David Byrne udtaler, at en klar adskillelse fra Kommissionen skal give agenturet en »moralisk autoritet«, som vil berolige de europæiske borgere.

Han mener, at i praksis vil Europa-Kommissionen ikke »kunne ignorere en opfordring fra den nye myndighed«.

Det kan han roligt sige, når man tænker på de samme videnskabelige komiteers arbejde tidligere, hvor det ikke ligefrem er hensyn til miljø, arbejdsmiljøet, forureningen, fødevarsikkerheden osv., som har været i højsædet.

Agenturet kan altså rådgive EU med analyser, samle videnskabelig viden og styre et nyt system, som skal alarmere EU, hvis en risiko ved fødevarer eller dyrefoder bliver opdaget. Men derimod ikke udføre selvstændig kontrol i EU-landene, ej heller straffe producenter eller myndigheder, som overtræder reglerne, og ej heller foreslå ny EU-lovgivning. Så dels er deres reelle magt stærkt begrænset, dels består Fødevareragenturets medlemmer af de samme personer, som har været med til en række stærkt tvivlsomme godkendelser, hvor man i hvert fald ikke har sat det såkaldte forsigtighedsprincip i højsædet.

Derfor dette forslag om i EU at gennemføre alternative videnskabelige vurderinger af virksomhedernes ansøgninger om godkendelse af produkter eller ansøgninger om dispensationer fra eksisterende EU-regler.

Et andet eksempel på, hvordan eksperter – som ikke er ansat eller på anden måde tilknyttet kommercielle interesser – ikke er velkomne som uvildige eksperter hos EU-Kommissionen, kunne man se i sagen om Birgitte Tufte, som er leder af det nystartede Sekretariat for Børnekulturnetværk og forsker på Danmarks Lærerhøjskole. Hun udgav sommeren 1999 en rapport om »Børn og tv-reklame« som dokumentation for tv-reklamers påvirkning af børn og behovet for stramme regler på området. Ifølge Jyllands-Posten den 11. november 1999 gjorde denne rapport hende så upopulær i den europæiske tv- og reklamebranche, »at Euro-

pa-Kommissionen slet og ret har afvist hende som deltager i en undersøgelse om børn og tv-reklamer.« Aviva Silver fra Europa-Kommissionens afdeling for uddannelse og kultur begrundet sin afvisning af hende med, at: »Jeg vil ikke risikere, at kritikken mod Tufte person skader vores undersøgelse. Det er min opgave at undgå alt, der kan skabe problemer for vores undersøgelse«.

Mildest talt en farlig holdning, da det kan bruges af alle mulige kommercielle interesser til at mistænkeliggøre eksperter, som de ikke har »tillid til«, eller som ikke samtidig er på deres lønningsliste, og dermed kan opfattes som »problemer for vores undersøgelse«.

Daværende forskningsminister Birte Weiss kritiserede skarpt denne holdning med ordene:

»Hvis sagen er som beskrevet, er det et problem i en tid, hvor vi ellers opfordrer forskerne til at deltage i samfundsdebatten og ikke holde sig tilbage med kontroversielle synspunkter. Og det er Tufte jo et godt eksempel på én der har gjort«.

Omvendt var direktør Jesper Sehested fra Tv Danmark meget enig med EU-Kommissionen, og han udtalte ifølge Jyllands-Posten den 11. november 1999, at »han kun kan være glad for EU-Kommissionens beslutning«. Han beskriver Tufte's rapport som »ensidig, udokumenteret og politiserende... Birgitte Tufte politiserer og pakker det ind i forskning bagefter. Hendes såkaldte rapporter ville dumpe på universitetet«. Desuden kan han ikke se nogen problemer i, at et lobby-netværk af tv-selskaber har indflydelse på valget af forskere til et EU-projekt.

Til beslutningsforslag nr. B 8, B 9, B 10, B 11, B 12, B 13 og B 14. Skriftlig fremsættelse (9. oktober 2002)

Keld Albrechtsen (EL):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om aktindsigt og offentlighed i EU.

(Beslutningsforslag nr. B 8).

Forslag til folketingsbeslutning om regler for lobbyister i EU.

(Beslutningsforslag nr. B 9).

Forslag til folketingsbeslutning om øget demokrati i EU's komiteer.

(Beslutningsforslag nr. B 10).

Forslag til folketingsbeslutning om, at Den Europæiske Unions embedsmænd ikke må udføre lobbyarbejde for at ændre den danske regerings synspunkter.

(Beslutningsforslag nr. B 11).

Forslag til folketingsbeslutning om åbne møder i Folketingets Europaudvalg.

(Beslutningsforslag nr. B 12).

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af åbenhed i den fælles beslutningsprocedure mellem Europa-Kommissionen og Europa-Parlamentet.

(Beslutningsforslag nr. B 13).

Forslag til folketingsbeslutning om alternative videnskabelige vurderinger i EU.

(Beslutningsforslag nr. B 14).

Forslagsstillerne finder, at EU som helhed og EU's administration i særdeleshed er præget af lukkethed, uigennemsigthed og mangel på demokrati. Dette betyder især, at store virksomheder og erhvervsorganisationer i alt for høj grad har mulighed for at påvirke og styre lovgivningen, uden at befolkningerne i EU's medlemslande og de nationale parlamenter kan kontrollere og øve indflydelse på tingene.

Derfor går forslagsstillerne ind for en tilbage-
rulning af de lovgivningsmæssige beføjelser,

som er tildelt Europa-Kommissionen, og forslagsstillerne ønsker at få indført en række åbninger og forenklinger. Det er et elementært krav, at al lovgivning bør foregå i fuld offentlighed. Men dette er ikke tilfældet i EU's lovgivende komiteer.

Samtidig må der gøres op med den helt særegne afstemningsform, som findes i en række besluttende komiteer under Europa-Kommissionen, og som bl.a. går ud på, at en række forslag kan vedtages, selv om et flertal af medlemslandene er imod. En sådan form for mindretalsstyre findes ikke i andre lovgivende organer, som vil kaldes demokratiske.

Der bør ligeledes indføres åbenhed omkring komiteernes møder, adgang til referater m.v. samt tidsfrister, som sikrer, at offentligheden og de nationale parlamenter kan nå at reagere, inden beslutningerne træffes.

Samtidig foreslås det, at der som minimum indføres en kontrol med lobbyister på samme niveau, som findes i USA: »The Lobbying Disclosure Act« fra 1995.

Desuden finder forslagsstillerne, at EU's godkendelse af giftige stoffer, nye fødevarer, gensplejsede organismer osv. i alt for høj grad baserer sig på videnskabelige bedømmelser, der leveres af selvsamme industri, som ansøger om godkendelse af produkterne. Det skal derfor indføres som princip, at der skal foretages en uafhængig videnskabelig vurdering af de ansøgninger, som indleveres til Europa-Kommissionen.

Forslagsstillerne ønsker også indført et almindeligt princip om aktindsigt og offentlighed i EU. I forbindelse med vedtagelsen af Amsterdamtraktaten i 1999 fik befolkningen løfte om en sådan åbenhed, men ved vedtagelsen af EU's offentlighedslov i sommeren 2001 blev dette løfte brudt, idet der blev vedtaget et langt katalog af undtagelser fra aktindsigt, som har den virkning, at alle sager af nogen betydning som udgangspunkt er mørkelagt. Samtidig indføres

regler, der gør det uhyre omstændeligt, for ikke at sige umuligt, for borgere og medier at opnå aktindsigt, mens det endnu har betydning. Det foreslås derfor, at der ryddes op i undtagelserne fra aktindsigten, at EU's Ombudsmand får mulighed for hurtigt at omgøre afslag om aktindsigt, samt at papirer fra bl.a. medlemslande, organisationer, virksomheder og EU's generaldirektorater m.v. skal være offentligt tilgængelige.

I 1999 blev man enige om at øge Europa-Parlamentets indflydelse på lovgivningsprocessen i EU med det formål at sikre åbenhed og demokrati i EU. Den fælles beslutningsprocedure, som man vedtog, skulle sikre dette. Denne beslutning er nu blevet ændret administrativt, fordi man i EU mener, at denne proces forsinkede lovarbejdet for meget. Derfor har man indført en ny uformel procedure, hvor nogle få embedsmænd fra EU sammen med få medlemmer af Europa-Parlamentet, typisk formanden for Parlamentets fagudvalg på området, forbereder lovgivningen uden om Europa-Parlamentet og dets udvalg. Det ønsker forslagsstillerne afskaffet, fordi man i effektivitetens hellige navn går uden om den vedtagne procedure og i realiteten præsenterer

de enkelte europaparlamentsmedlemmer for et fait accompli. En praksis, som er det modsatte af øget indflydelse, åbenhed og indsigt.

Forslagsstillerne ønsker desuden den nuværende praksis, at EU's topembedsmænd rejser til Danmark og andre lande for at påvirke danske organisationer til at lægge pres på den danske regering, for at regeringen skal ændre mening om forslag til love, direktiver og ændringer af samme, så den følger Kommissionens forslag, standset. Det kan ikke være meningen, at EU's topembedsmænd, som skal udføre, hvad man bliver enige om i EU, skal have en selvstændig lobbyistrolle i denne lovgivningsproces.

Endelig vil forslagsstillerne foreslå, at Folketinget tilslutter sig ønsket om, at en række emner på Europaudvalgets dagsorden diskuteres for åbne døre. Forslagsstillerne finder, at dette vil være et skridt på vejen i retning af større indsigt i og åbenhed omkring arbejdet i Europaudvalget.

Hvis denne pakke af beslutningsforslag blev vedtaget, ville man have taget nogle væsentlige skridt i retning af større åbenhed i og indsigt i den vigtige lovgivningsproces i Den Europæiske Union som sådan.